

No Hate Speech Movement στο PowToon

Λιούμπα Μαρίνα, Χατζηαργυρίου Διαμαντής, Παπαδόπουλος Αντώνης, Αλτίνογλου Λεωνίδας, Τσαουσιδής Παναγιώτης, Τζώτζα Σοφία, Πείου Μαριάννα, Κασαμπαλίδου Νεφέλη, Στεφανίδη Ολυμπιάδα

Μαθητές Β' Τάξης Γυμνασίου, Ελληνικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης

Λιαρής Ιωάννης -ΠΕ 19
jliaris@yahoo.gr

Περίληψη

Μία ομάδα μαθητών της Β' Γυμνασίου του Ελληνικού Κολλεγίου Θεσσαλονίκης αποφάσισε να εμβαθύνει και να αναλύσει τη σύγχρονη εκστρατεία “No Hate Speech Movement” μέσω μιας διαδραστικής, διαδικτυακής βιντεοπαρουσίασης. Αυτή η εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης αντιτίθεται στη ρητορική μίσους στο Διαδίκτυο και έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση απέναντι στο πρόβλημα, την αλλαγή των στάσεων ζωής απέναντι σε αυτό και την κινητοποίηση των νέων, ώστε να δράσουν εναντίον της. Το “No Hate Speech Movement” δημιουργήθηκε έχοντας ως επίκεντρο τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεβασμό για την ελευθερία της έκφρασης και επιδιώκει να αναπτύξει εναλλακτικές «απαντήσεις» στη ρητορική μίσους, όπως είναι η πρόληψη, η εκπαίδευση, η ευαισθητοποίηση και η ανάπτυξη αυτοελέγχου από τους χρήστες. Για να παρουσιαστεί αυτό το θέμα με τον καλύτερο τρόπο, οι μαθητές επέλεξαν τη διαδικτυακή υπηρεσία βιβλιοπαρουσιάσεων PowToon. Ένα ελεύθερο, διαδικτυακό, συνεργατικό εργαλείο που προτείνει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη δύναμη της εικόνας, του ήχου και της σχεδιοκίνησης στη βιντεοπαρουσίαση τους. Η βιβλιογραφική τους έρευνα εμπλουτίστηκε με εικόνες και σχεδιαγράμματα. **Λέξεις κλειδιά:** *No Hate Speech Movement, Διαδίκτυο, PowToon.*

1. Εισαγωγή

Οι παρουσιάσεις είναι σημαντικές στην καθημερινότητα μας. Ειδικά όταν πρόκειται για βιντεοπαρουσιάσεις που περιέχουν περισσότερα στοιχεία πολυμέσων. Οι βιντεοπαρουσιάσεις είναι σίγουρα ένα σύγχρονο εργαλείο, το οποίο περιέχει όλα τα στοιχεία, τα οποία είναι απαραίτητα, έτσι ώστε η παρουσίαση μας να είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα και να κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον του ακροατηρίου μας. Η διαδικτυακή υπηρεσία www.powtoon.com δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να δημιουργήσει μια διαδραστική παρουσίαση με στοιχεία σχεδιοκίνησης και βίντεο. Είναι δωρεάν, αλλά απαιτείται εγγραφή, για να μπορέσει κάποιος να εργαστεί σε αυτό το περιβάλλον διαδικτυακά. Διατίθεται η επιλογή λογαριασμού ως εκπαιδευτικού και ως μαθητή, κάτι που μας δίνει περισσότερες επιλογές διαχείρισης στους λογαριασμούς μας.

Οι παρουσιάσεις μας αρχίζουν με τη βοήθεια οδηγού, για την ολοκλήρωση των πρώτων βημάτων, όπως η επιλογή του προτύπου που επιθυμούμε, το είδος της παρουσίασης, όπως επιμόρφωση, εκπαιδευτικό σχέδιο και αρκετές άλλες επιλογές. Το κεντρικό περιβάλλον της υπηρεσίας είναι φιλικό στο χρήστη και του δίνει την ευκαιρία, να δημιουργήσει γρήγορα αυτό που επιθυμεί, αφού στο κεντρικό παράθυρο μπορούμε να εργαστούμε σε κάθε διαφάνεια της παρουσίασης. Η βασική γραμμή εργαλείων και η γραμμή εργαλείων εισαγωγής αντικειμένων (όπως κείμενου, ήχου, βίντεο και εικόνας) είναι εύκολα προσβάσιμες και κάθε φορά που δημιουργούμε μια νέα παρουσίαση, εμφανίζεται ο ανάλογος οδηγός βοήθειας. Ακόμα, διατίθεται μια αρκετά μεγάλη βιβλιοθήκη με έτοιμους χαρακτήρες και εικόνες τύπου ClipArt που μπορούν ανά πάσα στιγμή να εμπλουτίσουν κάθε διαφάνεια μας. Κάθε διαφάνεια διαθέτει και μια λωρίδα χρόνου, όπου μπορούμε να ορίσουμε τον τρόπο που εισάγονται τα στοιχεία που θέλουμε στην βιντεοπαρουσίαση μας και τον χρόνο παραμονής τους σε αυτήν.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να θυμόμαστε ότι σε μια βιντεοπαρουσίαση σημασία έχει η περισσότερο η εικόνα και λιγότερο το κείμενο. Και για να εκφράσουν αυτό καλύτερα, οι μαθητές δε θα μπορούσαν να είχαν βρει πιο κατάλληλο θέμα, από την ανάλυση του κινήματος «No Hate Speech Movement» που προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα στο Διαδίκτυο και εναντιώνεται στη ρητορική μίσους στο Διαδίκτυο που τείνει να εξελιχθεί σε σύγχρονη μάστιγα.

2. Περιγραφή της εργασίας

Με δεδομένο ότι η αναζήτηση των στοιχείων που θα εντάξουμε στο PowToon είναι μία απαιτητική, αν και ταυτόχρονα ενδιαφέρουσα εργασία, υπάρχουν συγκεκριμένες πρακτικές συμβουλές που θα μας βοηθήσουν να αποφύγουμε την σπατάλη του πολύτιμου χρόνου μας, να αξιοποιήσουμε καλύτερα τις δυνατότητές του και να δημιουργήσουμε μία αποτελεσματική παρουσίαση.

Η απλότητα και η συσχέτιση του περιεχομένου με το ακροατήριο είναι το κλειδί του σωστού σχεδιασμού. Η ενδεδειγμένη λύση θα ήταν η προετοιμασία μας να ξεκινήσει μακριά από τον υπολογιστή, κρατώντας σημειώσεις σε ένα χαρτί, ως ένα προσχέδιο της βιντεοπαρουσίασης. Αυτό το προσχέδιο θα αναπτυχθεί αργότερα επαρκώς με όλη την απαραίτητη λεπτομέρεια στο πρόγραμμα που επιλέξαμε. Οι εικόνες, οι φωτογραφίες, όπως και οι χαρακτήρες που θα επιλέξουμε, είναι πιο αποτελεσματικά εργαλεία από το κείμενο, επειδή μπορούν να απεικονίζουν και να ενισχύουν με πιο αποδοτικό τρόπο, όσα θα αφηγηθούμε.

Το θέμα που επέλεξε και ανέλυσε σε βάθος η ομάδα των μαθητών της Β' Γυμνασίου του Ελληνικού Κολλεγίου Θεσσαλονίκης είναι η ανάλυση της επίκαιρης εργασίας “No Hate Speech Movement” κατά της ρητορικής μίσους στο Διαδίκτυο και υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ελευθερίας της έκφρασης, της ιδιωτικής ζωής, της δημοκρατίας και της ασφάλειας στο Διαδίκτυο. Αναλύθηκαν συγκεκριμένες στρατηγικές της εκστρατείας.

Η συγκεκριμένη εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης ενάντια στη ρητορική μίσους έχει σχεδιαστεί με στόχο την ευαισθητοποίηση απέναντι στο πρόβλημα, την αλλαγή των στάσεων ζωής απέναντι σε αυτό και την κινητοποίηση των νέων ώστε να δράσουν εναντίον της. Η εκστρατεία ξεκίνησε στις 22 Μαρτίου 2013 και θα συνεχιστεί μέχρι το 2017. Εντάσσεται στις ευρύτερες προσπάθειες του Συμβουλίου της Ευρώπης και προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα στον κυβερνοχώρο. Οι στόχοι της εκστρατείας έπρεπε να τονιστούν μέσα από την βιντεοπαρουσίαση. Αυτοί είναι η προώθηση της παιδείας, του γραμματισμού των Μέσων και τον διαδικτυακό γραμματισμό. Η μείωση του ορίου αποδοχής της ρητορικής μίσους στο Διαδίκτυο. Η ανάπτυξη εργαλείων καταπολέμησης της, όπως και η προσφορά υποστήριξης και αλληλεγγύης σε ομάδες που θίγονται από αυτήν. Εξίσου σημαντική είναι η προώθηση της ανάπτυξης και την επίτευξη συναίνεσης αναφορικά με ευρωπαϊκές πολιτικές και εργαλεία καταπολέμησης της ρητορικής μίσους.

Το πρότυπο που επιλέχθηκε στην παρούσα εργασία σχετίζεται με το πρότυπο του “ασπροπίνακα” (whiteboard), αλλά αλλάζει από διαφάνεια σε διαφάνεια και σχετίζεται με εικόνες και μηνύματα από αυτήν την εκστρατεία. Η αρχική οθόνη της παρουσίασης φαίνεται στην Εικόνα 1.

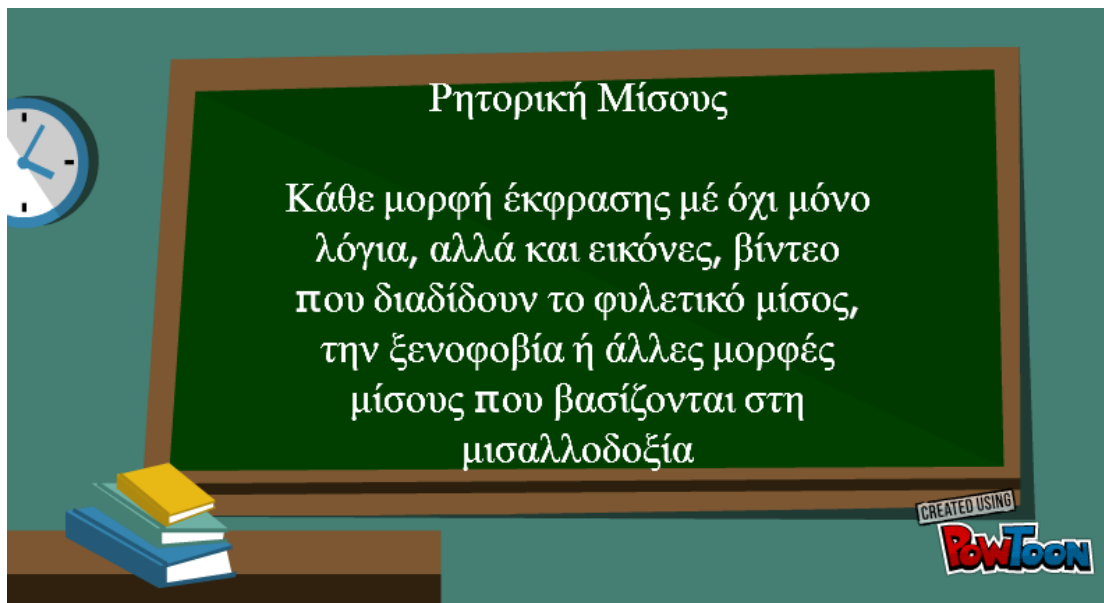

Εικόνα 1: Εισαγωγική οθόνη βιντεοπαρουσίασης

Οι πρώτες διαφάνειες επεξηγούν τη ρητορική μίσους και τους λόγους που θα πρέπει να αντιμετωπίζεται στο Διαδίκτυο με δραστικό τρόπο. Ο όρος αυτός ερμηνεύεται με τρόπο που καλύπτει κάθε μορφή έκφρασης που διαδίδει, προωθεί ή δικαιολογεί το φυλετικό μίσος και οποιαδήποτε μορφή μίσους βασίζεται στη μισαλλοδοξία, όπως: μισαλλοδοξία που εκφράζεται μέσα από επιθετικό εθνικισμό και εθνοκεντρισμό, διάκριση και εχθρική κατά μειονοτήτων, μεταναστών και ανθρώπων μεταναστευτικής καταγωγής. Ο ορισμός της ρητορικής μίσους από το Συμβούλιο της Ευρώπης προβλέπει “κάθε μορφή έκφρασης” και κάθε είδος δραστηριότητας στο Διαδίκτυο. Επομένως, το κυβερνομίσος είναι ρητορική μίσους. Ο ορισμός της ρητορικής μίσους φαίνεται στην Εικόνα 2. Στις επόμενες διαφάνειες επεξηγείται, γιατί η ρητορική μίσους είναι ένα σοβαρό πρόβλημα, αφού μπορεί να αποτελέσει παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Για να γίνει η εξιστόρηση αυτής της επιχειρηματολογίας, οι μαθητές επέλεξαν για τη βιντεοπαρουσίαση τους δυο χαρακτήρες, δυο παιδιά, ένα αγόρι και ένα κορίτσι που εμφανίζονται σε διάφορα περιβάλλοντα στις διαφάνειες (βλ. Εικόνα 3).

Για να αιτιολογήσουν οι μαθητές αυτήν την επιχειρηματολογία τους χρειάστηκε να αναλύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα είτε σε διεθνές είτε σε περιφερειακό επίπεδο με καταγραφή γεγονότων και συμβάσεων που βρήκαν μέσα από την βιβλιογραφική τους έρευνα. Αναφέρονται επίσης οι τρόποι που τα ανθρώπινα δικαιώματα συνδέονται με τη ρητορική μίσους και οι λόγοι, γιατί μπορούμε να την καταπολεμήσουμε όταν χρησιμοποιούμε και αναφερόμαστε στα πολύ σημαντικά ανθρώπινα δικαιώματα στο Διαδίκτυο. Σε αυτήν την κατεύθυνση βοηθάει και η ελευθερία της έκφρασης, η οποία είναι κομμάτι της ανθρώπινης φύσης και καταλυτική για τη δημοκρατία, αλλά πρέπει να διέπεται από όρια. Τι λέει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση δικαιωμάτων του ανθρώπου και πως αυτά εφαρμόζονται σε ένα Διαδίκτυο με “μη γεωγραφική” φύση. Όλα αυτά τα ερωτήματα απαντήθηκαν από τα παιδιά μέσα από μελέτη άρθρων διεθνών συμβάσεων (βλ. Εικόνα 4).

Οι μαθητές συνέχισαν και όρισαν τα στερεότυπα και την προκατάληψη και τον τρόπο που αυτά συνδέονται με τη ρητορική μίσους. Η αναγνώριση ότι η αξιοπρέπεια είναι σύμφυτη και τα δικαιώματα ίσα και αναπαλλοτροίωτα για όλα τα μέλη της ανθρώπινης οικογένειας αποτελεί το θεμέλιο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο. Οι νέοι άνθρωποι καλό είναι να θυμούνται ότι το Διαδίκτυο είναι ένας δημόσιος χώρος, όπου άλλοι άνθρωποι μπορούν να δουν τι κάνουμε και πως είμαστε, ακόμα και όταν νομίζουμε ότι δεν μπορούν. Αναλύθηκαν με τη σειρά τους απόψεις και γεγονότα, που σχετίζονται με την ιδιωτικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων όσων χρησιμοποιούν υπηρεσίες του Διαδικτύου. Η ιδιωτικότητα είναι μία πτυχή της “προσωπικής ζωής” και αφορά τους τομείς εκείνους της σωματικής, κοινωνικής ή συναισθηματικής μας ζωής που δε θέλουμε να μοιραζόμαστε δημόσια. Εκτός και αν δώσουμε ρητή άδεια ή εκτός και εάν συντρέχουν σοβαρότατοι λόγοι που άπτονται της προστασίας δικαιωμάτων άλλων ανθρώπων, τα πράγματα εκείνα που θέλουμε να είναι ιδιωτικά θα πρέπει να παραμένουν ιδιωτικά.

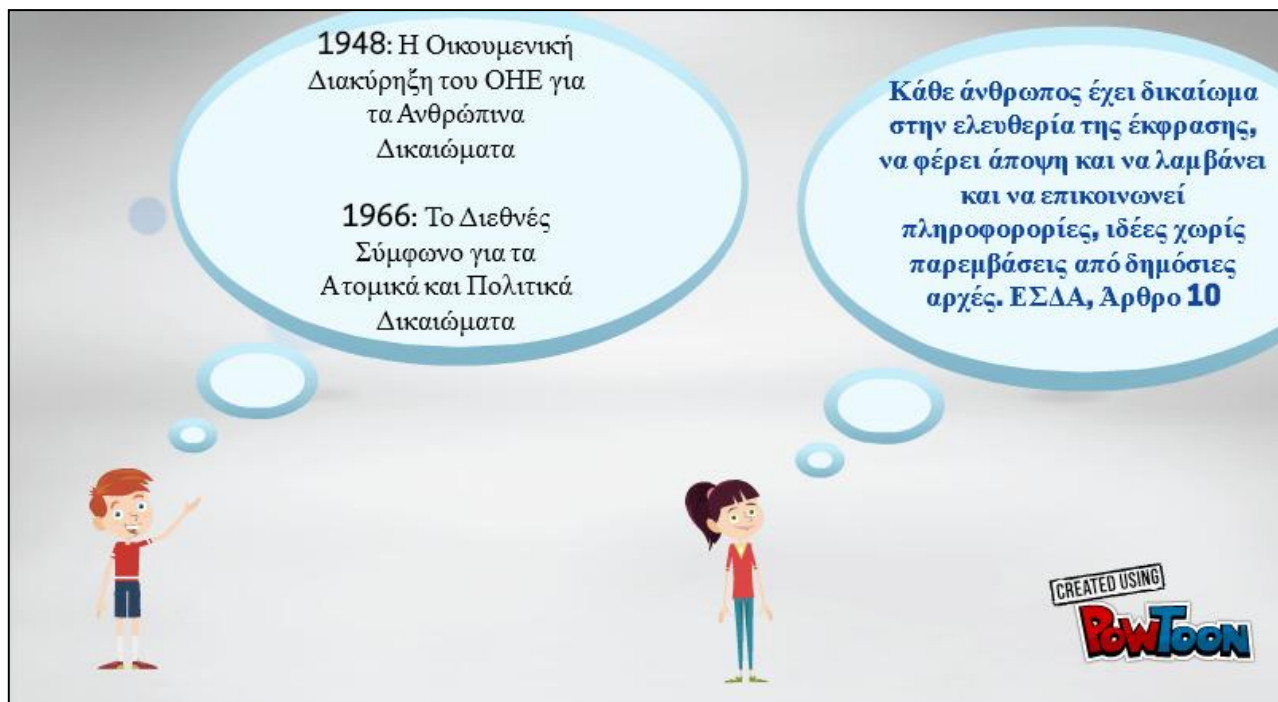
Εικόνα 2: Ορισμός της Ρητορικής Μίσους

Εικόνα 3: Γιατί πρέπει να αντιμετωπίζεται η Ρητορική Μίσους στο Διαδίκτυο;

Πάνω από όλα οι μαθητές εστίασαν στις στρατηγικές εκστρατείας του Συμβουλίου της Ευρώπης, για να αρθούν όλες οι αρνητικές επιδράσεις που περιγράφηκαν παραπάνω με την ενεργή εμπλοκή όσο γίνεται περισσότερων νέων. Οι δράσεις που προτείνονται μέσα από το “No Hate Speech Movement” κίνημα είναι αρκετές και κινούνται σε τέσσερις άξονες, όπως φαίνεται στην Εικόνα 5. Η εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του κοινού των δικτυακών τόπων, π.χ.: μέσα από ιστολόγια (blogs) και τόπων κοινωνικής δικτύωσης που στόχο έχουν την ενημέρωση και την επικοινωνία τι μπορούν να κάνουν οι άνθρωποι που γίνονται μάρτυρες στάσεων που σχετίζονται με τη Ρητορική Μίσους. Ο επόμενος άξονας αφορά την αντιμετώπιση της προκατάληψης που ήδη υπάρχει και ανθίζει σε δικτυακούς τόπους στο Διαδίκτυο. Μια ανάλογη δράση μπορεί να είναι η αναφορά παραδειγμάτων Ρητορικής Μίσους σε οργανώσεις που ασχολούνται με το πρόβλημα ή στο Παρατηρητήριο Ρητορικής Μίσους (Hate Speech Watch). Ο τρίτος άξονας αφορά την κινητοποίηση άλλων χρηστών να καταδικάζουν ή να αναφέρουν τη Ρητορική Μίσους και να αναλαμβάνουν ανάλογες δράσεις, ενώ ο τέταρτος άξονας βασίζεται στην υποστήριξη ή έκφραση αλληλεγγύης προς θύματα ή συνήθεις ομάδες – στόχους. Όλες αυτές οι στρατηγικές

αναφέρονται μέσα από λεπτομερή παραδείγματα – δράσεων στη βιντεοπαρουσίαση των μαθητών και μπορούν να υλοποιηθούν με βραχυπρόθεσμες, αλλά και μακροπρόθεσμες στρατηγικές στον κυβερνοχώρο.

Εικόνα 4: Ευρωπαϊκές συμβάσεις και άρθρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Εικόνα 5: Στρατηγικές Εκστρατείας "No Hate Speech Movement"

3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα χρησιμοποίησης του περιβάλλοντος

Οι μαθητές διαπίστωσαν, ότι το περιβάλλον PowToon είναι αδιαμφισβήτητα εύκολο στην εκμάθηση και για έναν αρχάριο χρήστη που ενδέχεται, να μην είναι και τόσο έμπειρος με το αντικείμενο των παρουσιάσεων. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην αποδοτική χρησιμοποίηση πολυμεσικών στοιχείων. Όλες οι εικόνες αποθηκεύονται σε πολύ καλή ανάλυση και οι βιβλιοθήκες αντικειμένων που χρησιμοποιούνται είναι πλούσια. Η δημιουργία μιας πλήρους παρουσίασης δεν είναι σίγουρα ούτε χρονοβόρα, ούτε πολύπλοκη διαδικασία. Υποστηρίζεται η ελληνική γλώσσα σε όλα τις διατάξεις και στοιχεία των παρουσιάσεων. Όλοι οι γνωστοί τύποι πολυμεσικών εφαρμογών χρησιμοποιούνται δίχως περαιτέρω πρόβλημα. Αν κάποιος θελήσει να αναβαθμίσει στην έκδοση του PowToon (που είναι επί πληρωμή), μπορεί να το πράξει εύκολα και γρήγορα.

Τα μοναδικά μειονεκτήματα που παρουσιάζει η εκπόνηση μιας εργασίας σε αυτό το περιβάλλον βιντεοπαρουσιάσεων είναι πρώτον, ότι το μενού χειρισμού είναι στα αγγλικά και δεύτερον το γεγονός της υποχρεωτικής διαδικτυακής εργασίας. Η παρουσίαση μπορεί να τροποποιηθεί μόνο διαδικτυακά στην δωρεάν έκδοση και δε δίνεται η δυνατότητα να αλλαχθεί τοπικά σε κάποιον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Αυτή βέβαια είναι και η φιλοσοφία αυτής της υπηρεσίας. Το γεγονός, ότι διαμοιραζόμαστε στο Διαδίκτυο τις παρουσιάσεις μας και μεταδίδουμε τη γνώση που αποκτούμε. Φυσικά, μπορεί η παρουσίαση σας να συνδεθεί ως υπερσύνδεσμος σε πολλά μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Δίνεται αυτή η δυνατότητα ως λειτουργία.

4. Συμπεράσματα

Οι μαθητές προσπάθησαν να αναλύσουν σε βάθος το ενδιαφέρον, σύγχρονο θέμα που επέλεξαν με σκοπό να ενημερωθούν για τις διεθνείς συμβάσεις και κανονισμούς, αλλά συγχρόνως να μάθουν τους τρόπους αντίδρασης μέσα από το κίνημα “No Hate Speech Movement”. Στόχος των μαθητών είναι η καταπολέμηση της Ρητορικής Μίσους στο Διαδίκτυο.

Η εκμάθηση του περιβάλλοντος βιντεοπαρουσιάσεων PowToon πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές με ευχάριστο τρόπο. Συμφώνησαν, ότι τα πλεονεκτήματα του είναι αρκετά, έτσι ώστε να το χρησιμοποιούν και σε άλλες εργασίες τους στο μέλλον. Η δημιουργία μιας περιεκτικής, αναλυτικής και ολοκληρωμένης εργασίας ήταν στο επίκεντρο αυτού των μαθητών. Πάνω από όλα, το γεγονός, ότι μπορούν να συνδυάσουν στοιχεία εικόνας και βίντεο σε μια παρουσίαση, δίνουν την αίσθηση στους ακροατές τους, ότι δημιουργούν κάτι διαφορετικό που παρακολουθείται ευχάριστα. Η δημιουργία βιντεοπαρουσιάσεων γίνεται πλέον μια διαδικασία που απαιτεί φαντασία και την επιλογή κατάλληλων εικόνων και βίντεο, γιατί η εικόνα υπερσχύει του κειμένου, ότι αφορά τα μηνύματα που θέλουμε να θυμούνται οι ακροατές μας μετά το πέρας της παρουσίασης μας.

Βιβλιογραφία

1. www.nohatespeechmovement.com
2. www.coe.int/youthcampaign
3. www.wienenthal.com/site/apps/nlnet
4. www.networkworld.com/news/2009/052909-hate-sites.html
5. www.echr.coe.int
6. www.wildwebwoods.org/popup_langSelection.php
7. Anne Weber (2009). Εγχειρίδιο για τη Ρητορική Μίσους. Council of Europe Publishing. Στρασβούργο